B.I.

Dodatek do „Biuletynu Kowieńskiego"

BIULETYN BAŁTYCKI

WILBI

Nr. Wilno, dnia 5 października 1933 r. 145.

T r e ś ć n u m e r u:

-§-

ŁOTWA:1."B r i h v a Z e m e" o a n t y ł o t e w s k i e j p r o p a g a n d z i e n a L i t w i e."Brihva Zeme" Nr.222. /X.1933/:22 września wygłoszono w Kownie radjoodczyt, zawierający ostrą krytykę pod adresem łotewskiej polityki zagranicznej. Politykę przedstawiono, jako sprzeczną z interesami Litwy. Łotwie zarzuca się utrzymywanie konsulatu w Wilnie, a ostatnio nadmierne zainteresowanie Kurami na obszarze Kłajpedy. Pośrednio zahaczono nawet o prezydenta Państwa Łotewskiego, zarzucając mu podróże do Polski, zatrzymanie się w Wilnie i wizyty w instytucjach publicznych.

Jeżeli chodzi o sprawę Kurów, to Łotysze zabierali już w tej sprawie głos. Co się tyczy podróży prezydenta do Polski, to miała ona miejsce w 1929 r., kiedy Kwiesis był jeszcze wicemarszałkiem sejmu i występował w roli delegata sejmu do Warszawy na święto 3-go Maja. P.Kwiesis zawiózł wtedy do Warszawy obok pozdrowień łotewskich ordery dla tych wojskowych polskich, którzy wraz z armją łotewską walczyli przeciwko bolszewikom i dopomogli Łotwie do wyzwolenia Letgalji.

Radjostacja Kowieńska o tem wszystkiem, rzecz prosta,przemilczała, podając swe informacje w ten sposób, że wielka część publiczności litewskiej zrozumiała, iż prezydent Łotwy był w Polsce w tych dniach.Zresztą, o ileby nawet prezydent Łotwy naprawdę chciał kiedykolwiek do Warszawy jechać, Łotysze mogą zapewnić swych przyjaciół Litwinów, że przepustka kowieńska nie będzie wtedy potrzebna. Łotysze raz nazawsze oświadczają, że jest rzeczą bardziej niż naiwną żądać, by Łotwa utrzymywała złe czy oziębłe stosunki z państwami sąsiedniemi, z któremi sąsiadka Łotwy się pogniewała.

Teraz sprawa konsulatu łotewskiego w Wilnie. Łotwa utrzymuje z Polską obszerne stosunki handlowe. Wysyłanie koleją towarów z Wileńszczyzny zagranicę odbywa się w obecnych warunkach najdogodniej za pośrednictwem portów łotewskich. W związku z tem potrzebny jest w Wilnie konsulat łotewski. Bynajmniej nie istnieje on w tym celu, by obrażać litewskie uczucia.

Łotysze bardzo dobrze rozumieją fatalną sytuację, w jakiej się znalazła Litwa uporczywie cały czas się odwracając od swych północnych sąsiadów i orjentując się głównie na Berlin. W Niemczech obecnie zaczynają się przejawiać niezbyt chwalebne tendencje w stosunku do ich bezpośrednich sąsiadów. W związku z tem orjentacja niemiecka zaczyna wywoływać w przywódcach narodu litewskiego bóle głowy.

Prasa litewska, a obecnie i Radjo, pragnąc się od tego wszystkiego otrząsnąć i zwalić winę na kogoś innego, zaczynają szukać winowajców wśród swych sąsiadów. Łotwa nie jest jednak winna, że Litwa, trzymając się orjentacji berlińskiej znalazła się w impasie.Być może winę za to ponoszą niektórzy ministrowie Litwy, wśród których są tacy, co niegdyś służyli w charakterze niemieckich oficerów /aluzja do ministra Zauniusa/. Zresztą są to wszystko prywatne sprawy litewskie.-

2. S t o s u n e k N i e m i e c d o p a ń s t w b a ł t y c k i c h ."Jaunakas Zinas" Nr.221 /X.1933/:Niemcy żywo się interesują Łotwą i innemi państwami bałtyckiemi. "Berliner Boers.Ztg." zamieściła w ostatnich czasach parę artykułów, w których twierdzi, że w Rydze na każdym kroku wyczuwa się wysiłki, zmierzające do zniszczenia

wszystkiego, co jest niemieckie. Jednak Niemcy bałtyccy pragną na ziemi łotewskiej się utrzymać. Niemcy chcą wykorzystać autonomję jedynie dla wzmocnienia swych praw.-

3.Z a m k n i ę c i e s z k ó ł p o l s k i c h w p o w. i ł - ł u k s z t a ń s k i m w u j ę c i u "P e h d e j a B r i h d i". "Pehdeja Brihdi" Nr.221 /X.1933/:Położono już kres polonizacji, dokonywującej się w pow.iłłuksztańskim, gdyż zamknięto wszystkie szkoły polskie, stanowiące główne gniazda polonizacji. Arcybiskup przeniósł znanego polonizatora ks.Wierzbickiego do parafji odleglejszej, mianując na jego miejsce Łotysza letgalskiego ks.Trepszę. Podobnież drugi polonizator ks.Batura wyjechał, jako obcokrajowiec zagranicę.Miejsce jego zajął Łotysz letgalski ks.Smelters. Spodziewać się należy, że Łotysze uzyskają obecnie w pow.iłłuksztańskim swe prawa.-

4.E n u n c j a c j e ł o t e w s k i e g o m i n i s t r a S p r. Z a g r. w L i d z e N a r o d ó w."Siegodnia" Nr.274 /X.1933/: Podczas otwarcia sesji Ligi Narodów wygłosił m.in. przemówienie również łotewski minister Spraw Zagr.Salnajs. Oświadczył on, że mimo powszechnego chaosu i braku wzajemnego zaufania Łotwa nie straciła ufności do Ligi Narodów. Pozatem minister Salnejs oświadczył, że w Europie Północnej i Wschodniej stworzono wszystkie gwarancje bezpieczeństwa, osiągając w zakresie pacyfikacji tej części świata większe sukcesy, niż gdziekolwiek.-

5. S t r a j k w p r z e m y ś l e l e ś n y m ."Siegodnia" Nr.274. /X.1933/:Dnia 5 października zastrajkowało ok.2.500 robotników całego szeregu tartaków i fabryk przemysłu leśnego. Przyczyną strajku jest niezadowolenie robotników z rozporządzeń sanitarnych ministra Opieki Społecznej.-

6.Z b i e g ł y l o t n i k z Z S R R ."Siegodnia" Nr.274 /X.1933/: Przed paru dniami opuścił się na teren Łotwy lotnik sowiecki Krawicz. Kierował on samolotem pocztowym. Krawicz oświadczył, że nie chce wracać do ZSRR.

ESTONJA.1.O t w a r c i e s e s j i Z g r o m a d z e n i a N a r o d o w e g o ."Siegodnia" Nr.274 /X.1933/:2 października wznowiona została sesja Zgromadzenia Narodowego w Estonji. Po otwarciu sesji wygłosił dłuższe przemówienia naczelnik Państwa Tönnisson. Przemówienie dotyczyło politycznej i gospodarczej sytuacji Państwa. Tönnison stwierdza, że gospodarcza sytuacja Estonji w czasach ostatnich znacznie się polepszyła. Obniżenie kursu korony dało wyniki pozytywne.Znacznie zwiększył się eksport i podniosło się rolnictwo. Wzrosła również produkcja przemysłowa. W związku z tem liczni bezrobotni znowu otrzymali pracę. Szerokie rzesze ludności politykę rządu popierają.

Przechodząc do spraw obrony Państwa Tönnison nawiązał do kwestji sprzedaży dwóch okrętów wojennych "Vambola" i "Lennuk" i wskazał na konieczność budowy łodzi podwodnych.

Dalej Tönnison oświadczył, że rząd, dążąc do utrzymania zasad demokratyzmu zmuszony był do wprowadzenia w Estonji stanu obrony i cenzury prewencyjnej dla prasy. Rząd nie może dopuścić do wzmożenia akcji komunistycznej czy faszystowskiej.

W najbliższych dniach ma się odbyć referendum w sprawie zmiany konstytucji. O ile projekt zmiany będzie przyjęty, polityka wewnętrzna uzyska nowy kurs. O ile natomiast konstytucja zmieniona nie będzie, Zgromadzenie Narodowe będzie musiało przeprowadzić szereg nowych reform. Tönnison wyliczył wszystkie projekty reform, opracowane przez rząd.

Poruszając sprawę podwyższenia quorum, prezydent Państwa oświadczył, że rząd nie bierze na siebie inicjatywy w tej sprawie. Jeżeli jednak parlament przyjmie odnośny projekt, to rząd przeprowadzi go lojalnie.

2.P r z y b y c i e p a r l a m e n t a r z y s t ó w a n g i e l s k i c h ."Siegodnia" Nr.273 /X.1933/:4 października przybyło z Rygi do Tallina czterech parlamentarzystów angielskich. Mają oni zabawić w Estonji kilka dni.-